

MI. UJSÁG AZ. ÁLLAT- KERTBEN?

BUDAPEST FŐVÁROS ÁLLAT- ÉS NÖVÉNYKERTJÉNEK KÖZLEMÉNYEI

Budapest, 1929.

XVI. évfolyam. 21.—22. szám.

November 1.—15.

KIADJA: BUDAPEST FŐVÁROS
ÁLLAT- ÉS NÖVÉNYKERTJE

Az állat- és növénykert igazgatóságának
közreműködésével szerkeszti:
RAITSITS EMIL DR.

Megjelen mint az „A TERMÉSZET”
:o: :o: :o: melléklapja :o: :o: :o:

A berlini indiai elefánt születéséről.

Nemrégiben hagyta el a német sajtót *Eipper Pál*: »Tierkinder« című könyv, melyben a rozsmárkolyokról, a törpe ló vérmérsékletéről, a fiatal »*Abu Markub*«-ról, a borjúfókaárvaról, fiatal emberszabású majmokról, a kecskeantilopgidáról, a ragadozók ifjú koráról, a galléros pávián gyermekszobájáról, a fiatal szarvasról, a kéttülkü orrszarvú csemetéről, a fehérszakállú gnu borjúról, az uhu fiókaról, a rézusmajom atyai kötelességéről, az újszülött taránszarvasról, a háládatlan hatyúfiókaról, a fiatal törpe vízilóról, a tigriskölykekről, a mandrillcsemetéről és a tevéről színes elbeszéléseket ad közre. Az elbeszélések, illetőleg megfigyelések közül minket közelebből az a leírás érdekel, melynek címe: *Egy elefánt született*. Érdekes közleményében a többek között azt írja, hogy a több mint 20 hónapig tartó áldottállapot alatt a berlini állatkert vezetőségének legnagyobb gondja az volt, hogy miként lehetne a fiatal elefánt világrajötténél segítségül lenni.

A mi állatkertünk vezetősége szintén nagy izgalommal várja a fiatal elefánt esetleges világrajöttét. Ez okból Szultán elefántunktól elválasztottan éli most már napjait Zseni elefántunk.

Halljuk azonban most a szerzőt, hogy a berlini állatkertben mivel végződött a nagy várakozás. A berlini

állatkert elefántházában levő ápolót álmából mult év szeptember 19-éről 20-ára virradóan az indiai elefánttehén hangos trombitálása felzavarta. Az ápolónak egyebet sem kellett tenni, mint az elefántanya boldogságától teljes jelentését tovább adni, hogy egy kis elefánt a legnagyobb csendben, minden feltűnés nélkül napvilágra jött. A kis elefántcsemete már az első napon rövid ideig saját lábán állott. A valóságos törpeelefánt fejét lóbálta és a szőrös gömbölyded testét anyjának oszlopszerű végtagjaihoz támasztotta. A kis elefánt azonban a nap legnagyobb részét a szalmán feküdvé hortyogással átaludta, ilyenkor az anyaállat széjjelterpesztett elülső lábakkal átlépte és ilyen helyzetben ingaszerűen mozgó ormányával védőhelyzetet foglalt el. Ormányával csemetét végigtapogatta és óvatosan egy pár szénát vetett az alvó csemetéjére. A legtöbb ember azt gondolná, hogy a fiatal elefánt ormányával szopja az anyatejet. Ez azonban nagyon téves, hozzá nem értő felfogás. Szopás idejében a kis elefánt föláll és anyjának elülső két lába között levő csecsbimbót, amelyet életének első napjain már elér, fogatlan szájával ajkai közé veszi s így szítja a bőséges anyatejet.

A berlini újszülött elefántnak magassága 80 cm volt és a fejét és a világos-

szürke hátát fekete merev sörteszerű szőrzet borította. Az anyaelefánt, mihelyt egy ember közeledett feléje, csemetét féltve, nagy dühvel őrizte. Ez okból kettős kerítéssel tartották távol a látogatóközönséget. Az álnokságot, ravaszságot és mondhatni rosszindulatot eláruló tekintetű csemete gyorsan fejlődött és hamarosan pajzánkodással töltötte el idejét. 6, illetve 8 hét múlva fejlődése szembetűnőbb volt. Ebben a korban súlya kb 2 mázsát nyomhatott. A kis elefánt életének első napjain már jelezte, hogy valóságos játékos manóvá lesz és nemcsak az anyjával, hanem a környezetével, amit csak elérhet, mulatságos játékot fog űzni. Igen érdekes *Eipper*-nek az a megfigyelése is, amikor az anyaállat ivott a fiatal csemete rögtön a vödör mellett termett és a vízbe levegőt fűjt, bugyborékolásszerű hangot hallatva. A vizet felszívni eleinte nem tudta. A fiatal csemete később az anyját utánozva a vízivást is meg akarta tanulni, de eleinte ormányát oly ügyetlenül és lassan emelte fel, hogy eközben a felszívott víz mind szerteömlött. A tél alatt a kis elefánt az elefántházban órákosszat játszadozott: Legszívesebben hempergett és éles trombitaszerű hangot hallatott. Amint a tavasz közeledett és ennek levegője az ajtó hasadékein beáramlott, az elefánt

csemete ormánya végét a nyíláshoz szorította. Amint azonban az elefánt-ház kapui megnyitak és az elefánt-csemete kiléphetett volna a tavaszi szabad levegőre, a napvilág és a szabadság annyira elrémítette és megijesztette az elefántocskát, hogy az hosszú ideig minden csalogatás, anyai nógatás ellenére belső ketrecét el nem hagyta. Egyik reggelen mégis bátorságot vett és a külső kifutóba lépett oly természetes módon, mintha azt már régen megszokta volna. Kinn a külső ketrecben a homokban fagolyóval játszadozott, legelgetett, akácfaleveleket tépdesett és esetlen testével vígan futkározott. A déli órákban hemperegve homokfürdőzött. A mókás elefántocskák első életévé végén hatalmasan kifejlődött és »Kalifa« néven a berlini látogatóközönség kedvence lett.

Bárcsak állatkertünk is hasonló örömteljes gyarapodásban részesülne!

R. dr.

• H Í R E K •

Látogatás a bölényparkban. Folyó hó 11-én *Nádler Herbert* igazgató, *Cerva Károly* felügyelő és e sorok írója »Manci« bölény törzstehén betegsége miatt a visegrádi m. kir. bölényparkba kirándult. A zuhogó eső még hangulatosabbá tette a késő őszi erdőt. »Miska« bölénybikánk, valamint Boitzenburg grófjától vásárolt és vérfrissítést szolgáló »Schatten«, most »Jenő« nevű európai bölénybikánk, továbbá az anyai örömeik előtt álló »Vilma« bölénytehenünk és »Szegefű« előhasi üszőbölényünk az esős időjárást fel sem véve a meleg ősz friss hajtásait legelészte. Mind a négy értékes állat legkitünőbb formában jó táplált. Ezekkel szemben »Manci« törzstehénünk leromlása feltűnő volt. Az egyébként betegnek nem látszó, körülbelül 24 éves bölény közelebbi vizsgálatát a sorok írója közvetlenül, minden kényszereszköz vagy lekötés nélkül hajtotta végre. A száju üreg vizsgálatánál kiderült, hogy a fogak az idős korról elvárhatóan teljesen lekopottak. Ezért az öreg bölény-

tehen a fokozott rágást megkívánó szálastakarmányt nem szívesen eszi, abban válogatós. Külső vizsgálattal gümőkör nem volt megállapítható. A tuberkulinos szempróba negatívnak bizonyult. A bélsár mikroszkópos vizsgálata sem derített ki oly kóros elváltozásokat, amelynek alapján a lesoványodás értelmezhető lett volna. Megvénült bölénytehenünk ezentúl korpás ivósat, főtt rizst kap erőbeli állapotának javítására. Az említettekén kívül a lesoványodott »Manci« bölény még naponta három tojást is kap. Nem zárható ki, hogy az esetleges anyasággal járó nagyobb anyagforgalom okozza a rossztápláltságot. A magzatfejlődés fokozottabb táplálást és megfelelő mennyiségű vitamint tartalmazó (Pekk-)tápszert adagolását tette kívánatossá. A bölények borjazása rendszerint május és június hónapokban tapasztalható. Ezzel szemben előfordul azonban, hogy a bölényborjak állatkertekben vagy vadaskertekben a téli hónapokban jönnek a világra. Tekintettel arra, hogy az európai bölényeknél az idős bikák a násznapok után remete életet folytatnak, továbbá nehogy az újszülött bölényekben a bika kárt tegyen, a bika elkülönítése szükségessé válik. Állatkertünkben élt »Boci« nevű előhasi üszőbölény nyolc éves korában hozta legelső borját a világra így nem csodálkozhatunk azon, hogy a hét éves »Szegefű« bölényünk csak most került a tenyészállatok sorába. Az európai bölényeknél tapasztalható mérsékelt szaporodóképesség egyik oka annak, hogy az európai bölények állománya oly gyorsan nem gyarapodik.

R. E. dr.

Vapiti szarvasbikánk agancsát nem fűrészelték le. Eddig az állatkerti szokás szerint a teljesen kifejlődött és már érzéktelen agancsokat a szarvasok, dämuvadak és őzek koponyájáról lefűrészelték. Tették ezt azért, mert dühében az agancsos bika a velük együttélő társait nem egyszer felnyársalta. *Nádler Herbert*, állatkertünk igazgatója a vapiszarvasok kifutóját megfelelő kerítéssel oly módon alakította át, hogy a bika díszes agancsa hatalmas méreteivel a kerítés résein nem tud

keresztülbujni, de ezzel szemben a háreméhez tartozó szarvastehenek és növendékszarvasok kényük-kedvük szerint az egyik kifutórészből a másikba közlekedhetnek. Abban az esetben, ha netalán a bika egyikre vagy másikra felbőszülve neki támadna, a megtámadott bármelyik rész között keresztülbújva védett helyre menekülhet. Ily berendezés mellett vapiszarvasunk díszes koronája, a hatalmas agancsa fején maradt.

Fókáink néhány napig gyengélkedtek.

A tavaszi hónapokban hűtőházunkba Északról szállított és ott elraktározott fagyasztott tengeri halakból éltek fókáink. November havának elején már ezt a fagyasztott halat nem szívesen fogyasztották el és fókáinkon a gyomor és belek hurutos megbetegedése volt észlelhető. A hűtőházakban tartott halak etetését csökkenteni kellett. Néhány napi koplalás után élő édesvízi halakat bocsájtottak be a fókátó medencéjébe. A vízben úszkáló halakra azután a fókáink elképzelt virgoncsággal vadásztak. A vízalatti úzás közben a vízmedencében hatalmas hullámokat verve étrendjük megváltoztatását szolgáló édesvízi halakat egyhamar felhabzsolták.

A forróégyövi madaraink telettetése.

A forróégyövi vízimadaraink összefogozása végett szükségessé válik az állatkerti nagyto lecsapolása. Az idén a meleg ősz folytán a tó lecsapolása november elején vette kezdetét. Az ily módon szárazföldre jutott madarak összefogdosása kellő elővigyázattal végrehajtható és a befogás a száraztalajon kevesebb veszélyeztetéssel jár. Az összefogdosott madarak az új madárházba kerülnek, mely a teljes benépesítés után a látogatóközönség részére is megnyílik.

Tigriskölykek születtek. *Xaxa* nősténytigrisünk *Emir* hatalmas hím királytigrisünk után három tigriskölyket hozott a világra. Az anya és kölykei teljesen elzárt ketrecben elkülönítve, nyugalmas családi örömeikben élnek. Az újszülötteket csakis megszokott ápolójuk közelítheti meg. A feltétlen nyugalom biztosítása miatt senki sem tekintheti meg tigriseinket.

A kiadásért felelős: RAITSITS EMIL dr.

Az apróhirdetés minden szava 10 fillér.
A legkisebb hirdetés egyszeri megjelenése 1 pengő.

Előfizetési vagy hirdetési díj Állatkert Budapest, VI., küldendő.

☛ Csakis válaszbélyeg beküldése esetén felelünk ☛

Természettudományi Közlöny. Szerkeszti: *Ilosvay Lajos* közreműködésével *Gombocz Endre* és *Szabó-Patay József*. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VIII., Eszterházy-u. 16.

„**Magyar Foxterrier-Tenyésztők Egyesülete**“ Budapest, Állatorvosi főiskola poliklinikája, VII., Rottenbiller-utca 23–25. Telefon: József 308–30.

Magyar Tacskó-Tenyésztők Egyesülete Budapest, VII. ker., István-út 2. Állatorvosi főiskola poliklinikája József 308–30. Hivatalos órák hétfőn és csütörtökön 17–18 órák között.

Országos Magyar Rendőr-kutya Egyesület új hivatalos helyisége: V., Vadász-utca 31., II. em.

Magyar Kutyaajták Törzskönyve Budapest, VII., István-út 2. Állatorvosi főiskola poliklinikája József 308–30. Hivatalos órák törzskönyvezés végett hétfőn és csütörtökön 17–18 órák között.

Elsőrangú patkányfogó foxterrier kölykek kaphatók az Állatkertben.

Komondor-, puli-, pumi- és kuvasz-kölykek állandóan kaphatók az Állatkertben.

Magyar Dobermannosok titkári hivatala Budapest, VIII., Baross-utca 77. Telefon: József 413–78

Magyarországi Telivér Kutya-tenyésztő Egyesületek Szövetsége Budapest, VII., István-út 2. Telefon: József 308–30

Kuvaszkölykek kaphatók: *Rónai Györgyné* Kerepes, Helvéciatelep címen.

Kutyakiképző iskola. Elvállalom kutyák kiképzését és versenyekre való előkészítését. Rosszul nevelt kutyák kitanítását és gondozását penzióba. *Virrasztó Károly* szakképzett oktató, Tápiósáp.

Komondorkölykek kaphatók az Állatkertben.

Apró rágcsálókat köszönettel fogad az Állatkert.

Minden előfizetőnk szerezzen egy új előfizetőt lapunkra.

Szálkásszőrű tacskók $\frac{3}{4}$ évesek, nem pedigrések, de elsőrangú duvadírtó, patkányfogó és hajtókutyák kaphatók. *Németh Jenő Pápa*, Földművesiskola.

Kainit v. d. Burg. Apja: Ch. Kroboro Huntsman. Anyja: Derbysiegerin Königskind v. d. Burg. Tenyésztő: Frau v. Kleist Amalienhof Németország. Tulajdonos: Taubinger Margit Budapest, Csepreghy-utca 2. szám.

Téved, ha azt hallja, hogy az Állatkert az őszi és téli napokon nem látogatható. Állatkertünk a látogatóközönségnek sok látványosságot nyújt.

A **kotorékvadászat**. Írta: József Ákos (Lenti, Zala megye), kapható a szerzőnél és minden könyvesboltban.

Aki elsőrangú **pumi** tenyészállatot óhajt beszerezni, az vásárolja meg örökösgyőztes *Finom Fürtös Rózsi Hortobágyot*.

Fodor Pál: A kanári származása, tenyésztése és kiképzése. Kapható minden könyvesboltban.

Dr. Raitsits Emil: A kanári betegségei és azok gyógyítása. Kapható minden könyvesboltban.

Nadler Herbert: Cserkészetben és lesen Nagy-Magyarországon. Érdekes vadászati elbeszélések 80 eredeti fényképfelvétellel. Kapható minden könyvesboltban és a kiadónknál.

Magyar gombáskönyvek és képek. Szerkeszti: *Szemere László*. Gombáskönyv kezdőknek: 250 leírás, 50 színes kép: 11'20 P. Gombáskönyv haladóknak: III kötetben 2000 leírás, 75 kép. Gombaképek: 100 színes ábra. Árak: vászonkötésben 10–10 P. Levelezőlapok 1 sor. 25 drb 3 P. Teljes tájékoztató ingyen! Budapest, II. ker., Herman Ottó-út 15.

Állatkertünk látványossága a forróégyi madarak háza.

Elsőrangú **pumi** kölykek kaphatók az Állatkertben.

Shetland pony csődörckikő, igen kezes, kapható az Állatkertben.

Thar-kecske bak eladó az Állatkertben.

1 hónapos, elsőrendű szülőktől származó fekete **puli nőtény** kölykek kaphatók dr. *Benke Imre* Budapest, VIII., Baross-utca 50. alatt.

Győztes 1928., 1929. **Finom Fürtös Rózsi Hortobágy pumi-nőtény** és *Sabaria Győztes Előd Hortobágy* után származó két kölyök eladó. Cím: Magyar Kutyaajták Törzskönyve, VII., István-út 2.

:: :: A kiadásért felelős: RAITSITS EMIL dr. :: ::

Budapest Székesfőváros
Hirdető Vállalata

IV., Kamermayer Károly-u. 5.

Közvetítésre elfogad
hirdetéseket

Hirdetőoszlopokra
és táblákra.
Villanyvilágítású
nagy oszlopokra
és megállóhelyjelző
oszlopokra.
Gázreklámlámpákra.
Napfény-
reklámpajzsokra.

ÁLLATKERTI LÁTOGATÓK

Aki az Állat- és Növénykertbe érkezik,
A gyomra ellen nagyot vétkezik,
Ha nem a SZIKLA-vendéglőben
iszik és étkezik.

Tulajdonos: Pfneisl Frigyes

SCHREIER BÉLA

Kereskedelmi Részvénytársaság
Budapest, VII., Izabella-u. 34.

VESZ és ELAD

mindennemű szalmas és
szemestakarmányt,
őrleményféléket,
gabonaneműeket.

Telefon: József 438-49 és 320-52

Különleges kutyafelszerelések

OLBRICHNÁL

Budapest, VI., Teréz-körút 6

Telefon: 280-44

KÚN SÁNDOR

BUDAPEST
FERENC JÓZSEF-RAKP. 18.

FESTÉK, KENCE, KÁTRÁNY,
VEGYI TERMÉKEK,
ZSIRADÉKÁRÚ

Telefon: 845-11, 867-73

LOPOS GYULA

szabadalmazott iskolapadok, iskolai bútorok,
atlétikai sportcikkok, tornaszerek, játéks-
szerek és játéktér berendezések gyára

BUDAPEST, III., BÉCSI-ÚT 85. TELEFON: Ó. 625-05
Arjegyzéket és költségvetést felszólításra küldök.

Fizessen elő
»A TERMÉSZET«-re

Félévre 3 pengő.

Kiadóhivatal: Budapest, VI. kerület, Állatkert

HADERER EMIL és TSA

festék-, lakk- és vegyitermékek gyára
BUDAPEST, IX., MESTER-U. 9. TELEFON: JÓZSEF 338-87.
(Legkisebb mennyiségeket is kiszolgáltalunk.)

ZIMMER FERENC

HALKERESKEDELMI R.-T.
BUDAPEST KÖZPONTI VÁSÁRCSARNOK T.: A. 854-48
FIÓKÜZLETEK: V., Gróf Tisza István-utca 10. T.: A. 816-79,
VII., Rákóczi-út 90.
IRODA: VIII., Horánszky-utca 19. I. em. Telefon: J. 335-39

AZ ELISMERT

HEIM-FÉLE PÉKSÜTEMÉNY
AZ EGÉSZ ÁLLATKERT TERÜLETÉN KAPHATÓ

Főüzlet: Heim Lajos, VI., Szondy-u. 96/a. Tel.: 152-41.
Fiókok: VI., Teréz-körút 4. IV., Petőfi Sándor-u. 9.

RATTINGER LAJOS

AUTÓKAROSSZÉRIA, KOCSIGYÁRTÓ-ÜZEM
BUDAPEST, VII., THOKÓLY-ÚT 144.
Alapított 1906 ÚJ ÉS HASZNÁLT KOCSIK RAKTÁRON
Telefon: J. 405-87